

Na odru boj za identiteto posameznika in naroda

SNG Nova Gorica Novo gledališko sezono je uvedel avtorski projekt Mojce Madon po povesti Umirajoči bog Triglav pisatelja Franceta Bevka v koprodukciji z ljubljanskim AGRFT

Marij Čuk

NOVA GORICA Povedno jedro uprizoritve sta bolečina in neomajna vera v etnično identiteto. Oboje je v stalnem medsebojnem nagovarjanju in prepletanju tako na individualni kot kolektivni ravni, obe odrsko izčiščeni kategoriji predstavljata hkrati tudi upor zoper lovke ideologije, iztrebljanje drugačnosti, diktatorski odnos do šibkejšega.

Začetek sezone Slovenskega narodnega gledališča (SNG) Nova Gorica se je tokrat zgodil izven matične hiše, v Šempasu, obeležil pa ga je avtorski projekt po povesti Franceta Bevka *Umirajoči bog Triglav*. Gre za koprodukcijo z ljubljansko Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT), obenem pa je tudi magistrski preizkus ideatorke projekta in predstave, igralka ter režiserke Mojce Madon.

Ljubezen kot žrtev spopada

France Bevk je zgodovinsko povest *Umirajoči bog Triglav* (v knjigi je izšla leta 1930) postavil v leto 1331, ko so Čedadci na ukaz tamkajšnjega inkvizitorja šli v križarski pohod nad Kobarid in posekali sveto drevo ter zasuli studenec, ki sta ju Kobaridci na podlagi stare vere častili. Bevk se je zatekel v srednji vek, da bi se s tem izognil fašistični cenzuri, kljub temu pa je z vsebino dokaj jasno dvignil glas in pozval v boj za ohranitev slovenske identitete in slovenstva v času italijanske strahovlade. Opozarjal je na krvoločno nevarnost z zahoda v obliki inkvizicije.

Uprizoritveno videnje režiserke Madon in celotne ustvarjalne ekipe (kostumograf Andrej Vrhovnik, avtor glasbe Luka Ipavec, dramaturški svetovalec Jaka Smerkolj Simoneti, svetovalka za scenografijo Urša Vidic, oblikovalec svetlobe Marko Vrjkljan, zvoka Stojan Nemeč) je ohranjala osrednjo Bevkovo pripovedno os, a z močnimi odstopi v refleksijo postmodernega tipa (režiserkini spomini na mladost), kdaj pa kdaj tudi v anekdotičnost, ki naj bi razbremenila tragične ujetosti v trne bolečine. Kot rečeno, se ta kaže tako na individualni kot na kolektivni ravni s podlago na »stari veri«, ki pa je v trku z novodobnim verskim *credom*.

Žrtev tega spopada je v prvi vrsti ljubezen, prepovedana in zamejena, saj je nepredstavljivo, da bi se dva popolnoma različna pola srečala in združila. Uprizoritev vendarle to togo izhodišče dveh različnih ideologij v stalnem vojskovanju podre, ta preboj pa zahteva žrtvovanje in celo smrt – posameznika in skupnosti.

V tem okviru je na delu mit oziroma mitologija, metafora za narod, ki se noče odpovedati svojemu drugačnemu izvoru in drugačni kulturni podlagi. Relacija s Prešernovim *Krstom* je očitna, lahko pa zadevo navežemo tudi na dogajanje na Primorskem v prejšnjem stoletju. Inscenacija se iz začetnih lahkotnih tonov (dovtipna uvertura na šempaškem mrazu pred tamkajšnjim Kulturnim domom) postopoma razrašča v dramatičnost in molovsko težo s podobami smrti, na-

silja, sovraštva. Posameznik išče izhod, uveljaviti hoče ljubezen, upreti se, upor pa je tudi in predvsem trpljenje. Katarzično?

Če želiš naprej, moraš nazaj

Tamara Avguštin, Mojca Madon, Ivana Percan Kodarin, Maja Poljanec Nemeč, Žiga Saksida, Marjuta Slamič in Blaž Šef so preigrali različne situacije z občutkom za povedne mene, ki so se izmenjavajoče poigravale tudi z različnimi jezikovnimi izrazi od dialekta do zbornega jezika. Interpretativno pa so igralci akcentirali predvsem dramatične notranje boje na eni strani – vertikala, horizontalno konvencijo (v smislu navezanosti na patriarhalno tradicijo) na drugi.

Uprizoritev je bila torej dinamični kolaž nasprotujočih si leg in čustvenih stisk, etnične trdnosti in individualne krhkosti, pogleda v zgodovino in hoje po sedanjosti. Ampak kakšna je naša sedanjost? Katera je perspektiva? Od kod naj črpa smisel? Predstava pouči: Če hočeš iti naprej, moraš najprej nazaj.

Križarski pohod na Kobarid je prispodoba primorskega dogajanja v minulem stoletju

Ponovitve bodo od 8. do 11. novembra

Po premieri, ki je potekala preteklega 17. oktobra v Šempasu in doživela prvo ponovitev dan pozneje vedno tam, bodo ponovitve projekta *Umirajoči bog Triglav* na sporedu še v novembru, vedno v Kulturnem domu v Šempasu, in to vsakič ob 19. uri. Ponovitve predstave bo tako 8. novembra (Abonma Premiera in Izven), 9. novembra (Abonma Četrtek, Mladi, Konto in Izven), 10. novembra (Abonma Petek, Konto in Izven) in 11. novembra (Abonma Sobota, Konto in Izven). Predstava traja tri ure in 20 minut ter ima odmor.

Dinamični kolaž Tamara Avguštin (od leve), Marjuta Slamič in Ivana Percan Kodarin med predstavo PETER UHAN / SNG NOVA GORICA